

Klankbordgroep Citadelpark+

5 juli 2023 Verslag

Entiteit

Dienst Beleidsparticipatie en Projectbureau Ruimte

Contactpersoon

Ann Manhaeve
Ann.manhaeve@stad.gent

Voorzitter

Koen De Borger, Projectbureau Ruimte

Verslaggever

Ann Manhaeve, Dienst Beleidsparticipatie

Verontschuldigd

Stad Gent: Sami Souguir (schepen van Cultuur, Stadsontwikkeling en Ruimtelijke Planning), Marc Bauwens (Dienst FM Themagebouwen)

Agenda

1. Welkom
2. In uitvoering:
 - kiosk
 - vergroening vloerplaat hal 6
3. Circuit Walk: stand van zaken
4. Tussentuinen
5. Floraliënhal: terugkoppeling participatie
6. Open oproep SMAK
7. Varia:
 - Mobiliteitsstudie op siteniveau
 - Stand van zaken reconversie ICC

1. Verwelkoming

Koen De Borger verwelkomt de aanwezigen en stelt enkele nieuwe gezichten in de klankbordgroep voor:

- Schepen Hafsa El Bazioui, schepen van Personeel, Jeugd, Facilitair Management en Internationale Solidariteit vervangt Annelies Storms als schepen in het schepencollege.
- Lieve Van Damme en Jessica Van Laeken van Projectbureau Ruimte, de nieuwe masterprojectleiders voor het project Citadelpark+.

Verder zijn Sami Souguir, schepen van Cultuur, Stadsontwikkeling en Ruimtelijke Planning, en Marc Bauwens, projectleider voor de restauratie van de kiosk, verontschuldigd. Schepen Souguir wordt vertegenwoordigd door zijn kabinetschef Steven Heyse. Katelijne Van den Brande is geen wijkregisseur meer van Stationsbuurt-Noord. Ann Manhaeve bleef wijkregisseur voor deze wijk.

Astrid De Bruycker, schepen van Gelijke Kansen, Welzijn, Participatie, Buurtwerk en Openbaar Groen heet op haar beurt iedereen welkom. Twee jaar geleden, op 4 mei 2021, kwam de klankbordgroep de laatste keer samen. Ondertussen werden we wereldwijd met meerdere crisissen geconfronteerd: corona, oorlog in Oekraïne, energiecrisis, inflatiecrisis, budgetcrisis. Dit alles heeft een grote impact op de plannen en het budget van de Stad. Ook lopende projecten worden hierdoor getroffen. Toch werken we zoveel als mogelijk verder aan lopende projecten zoals het project voor de herwaardering van het Citadelpark. Een aantal deelprojecten in het Citadelpark hebben jammer genoeg vertraging opgelopen. Vanavond zullen we jullie een stand van zaken van dit project geven.

2. Deelprojecten in uitvoering

2.1. kiosk

Jessica Van Laeken vervangt vanavond Marc Bauwens, projectleider voor de restauratie van de kiosk. Zij licht de stand van zaken van dit project toe via een presentatie (**zie bijlage**).

De kiosk was erg beschadigd door vocht, diefstal en corrosie. De dia's tonen de schade aan de dakconstructie, de borstwering, de beelden en de stalen kolommen. Deze kolommen waren volledig aangetast door regenwater omdat zij als regenwaterafvoer dienden. Die moesten worden weggenomen voor restauratie in een atelier. Daarom moest de dakconstructie worden opgekrikt.

Ondertussen werd het schrijnwerk hersteld, werden de gerestaureerde kolommen teruggeplaatst en staat de dakconstructie terug op die kolommen. Er werd een grondig kleurenonderzoek uitgevoerd met de bedoeling om zoveel mogelijk de oorspronkelijke kleuren te herstellen.

De kiosk wordt verder afgewerkt tijdens de komende maanden. Daarbij wordt onder meer een nieuwe elektrische voeding voorzien, via een gestuurde boring vanuit een nieuwe verdeelkast aan de Charles de Kerchovelaan. Die zal ook elektriciteit leveren voor activiteiten die plaatsvinden in (de omgeving van) de kiosk.

2.2. Vergroening vloerplaat hal 6

Iris Lauwaert licht de stand van zaken van de vergroening van de vloerplaat van hal 6 toe (zie presentatie in bijlage).

Midden mei 2023 startten de werken. Die worden grotendeels door de Groendienst uitgevoerd. Enkel het weghalen van de betonnen platen gebeurt door een externe firma. In de zomer zal deze zone worden ingezaaid met gras en een tijdelijk bloemenmengsel. Herashekken zullen de grasmat afschermen tot de grasmat voldoende doorgroeit is. In het najaar zullen we heesters, vaste planten en bomen planten en de groengevel tegen het Kuipke aanleggen.

Om de toegang tot de Floraliënhal aan te leggen, zullen we een stukje beton gieten. Omdat dat tijd nodig heeft om uit te harden, kunnen we dit werkje enkel uitvoeren wanneer geen evenementen in de Floraliënhal zijn gepland. Daarom starten we met de aanleg van deze toegang in augustus. In die periode zullen ook onderhoudswerken in het Kuipke worden uitgevoerd. Zo lang het beton niet is uitgehard, zal beperkt werfverkeer voor het Kuipke door het park moeten rijden naar de oude toegang van de Floraliënhal.

3. Circuit Walk: stand van zaken

Farys en de Stad Gent onderzoeken momenteel hoe de afwatering van de gebouwencluster in het park zo duurzaam mogelijk kan gebeuren. Eén van de onderzochte pistes is bijvoorbeeld om het water te laten infiltreren naar de diepe grondwaterlagen. Het onderzoek zal aangeven hoe het hemelwatersysteem eruit zal zien en welk deel van de paden exact meegenomen zal worden in de uitvoering van de circuit walk (maar heeft in principe geen impact op de ligging van de circuit walk zelf). Het is wel essentieel om te weten hoe het ondergronds systeem ontworpen moet worden, om daarna de bovengrond in detail erop af te stemmen. Daarom moet dit onderzoek eerst worden afgewerkt vooraleer we de circuit walk kunnen aanleggen. De aanleg van de circuit walk is hierdoor uitgesteld tot begin volgende legislatuur.

In oktober 2023, na de afwerking van de kiosk en voor de start van de Zesdaagse, zal de Dienst Wegen, Bruggen en Waterlopen een nieuwe toplaag aanbrengen op de paden ten noorden van de gebouwencluster. In afwachting van de vernieuwing van de circuit walk moeten deze werken een voorlopige oplossing bieden voor de huidige onveilige situatie.

Omdat het affrezen van de huidige toplaag teveel risico op schade voor de boomwortels inhoudt, zal die nieuwe toplaag bovenop het bestaande asfalt worden aangebracht.

Vraag:

Waarom wordt deze voorlopige maatregel niet aangepakt om nu al een deel van die noordelijke paden te ontharden?

Antwoord:

In definitieve situatie zullen de paden in beton worden aangelegd en versmald tot een breedte van 6 meter. We moeten daarbij de beschermde boordsteen reconstrueren. Voor deze tussentijdse werken is dat niet mogelijk.

4. Tussentuinen

In de 4 'oksels' tussen de gebouwen liggen de zogenaamde tussentuinen. In de zomer van 2022 organiseerde de Stad een ontwerpkamer om de visie over die tussentuinen in het beheerplan voor het Citadelpark verder te verfijnen. Deze ontwerpkamer onderzocht hoe die tussentuinen met de gebouwen kunnen relateren en welke randvoorwaarden voor de gebouwen hiervoor nodig zijn. Deze studie is niet dieper ingegaan op de Floraliënhal. Daar zullen we in een latere fase verder op werken.

Iris Lauwaert geeft vandaag een samenvatting van de resultaten van de ontwerpkamer over deze tussentuinen. In een latere klankbordgroep zullen we hier dieper op ingaan.

De ontwerpkamer is vertrokken van de circuit walk, die de tussentuinen omgordt. De oorspronkelijke ligging van de circuit walk werd licht aangepast:

- De circuit walk zal iets verder van de gebouwen lopen, door de 'tramvallei'. Daar zal die beter tot zijn recht komen en zullen minder conflicten met de logistieke bewegingen naar het ICC ontstaan. We moeten nog bekijken of dit in het kader van het project Gentspoort technisch kan worden uitgewerkt.
- In de oorspronkelijke visie werd de diagonale route door de Floraliënhal dwars door de tussentuin tussen Floraliënhal en ICC gelegd. We hebben dat aangepast zodat de padenstructuur zoveel als mogelijk de brandweerwegen volgt en de tussentuin een grotere belevingswaarde kan krijgen.

De 4 tussentuinen zullen elk een eigen functie krijgen:

- Activiteitenweide: zone van de huidige vloerplaat
- Bloementuin: tussen Kuipke en Casinokop. Vandaag ligt hier de rozentuin die een zeer intensief beheer vraagt. Daarom willen we onderzoeken of we die kunnen aanpassen tot een 'productieve tuin' (moestuin, bloementuin ...) binnen de bestaande figuur.
- Ligweide: de meest zonnige tussentuin, tussen de Casinokop en het ICC.
- Bos: tuin tussen ICC en SMAK, waar we het bos dat al op de heuvel ligt kunnen versterken en uitbreiden. De zichtbaarheid van de toegang tot het ICC door het bos vormt hierbij een aandachtspunt.

In het verleden hebben we met de klankbordgroep al nagedacht over voorstellen om te moestuinieren in het park. Met de 'productieve tuin' willen we op dit idee verder werken door samen met een groep geïnteresseerden na te denken over de realisatie van de productieve tuin. Zijn er leden van de klankbordgroep die graag deel zouden uitmaken van een dergelijke groep of kennen jullie mensen die hier graag aan zouden meewerken? We komen hier in een latere klankbordgroep op terug.

Vraag:

Kan de speeltuin groter worden?

Antwoord:

Volgens het beheerplan van het Citadelpark is de speeltuin goed gelegen en blijft die op dezelfde plaats.

De Groendienst vernieuwt een speeltuin om de 15 jaar. De vervanging van de speeltuin in het Citadelpark en de opwaardering van de omgeving van de speeltuin is voorzien in 2028-2029. Op dat moment zullen we bekijken wat daar mogelijk is. We willen alvast een aantal spelprikkeles voorzien om de kinderen naar de boszone te geleiden.

Vraag:

De Citadelpoort is in slechte staat en mensen klimmen er op.

Antwoord:

Het schrijnwerk van de Citadelpoort werd vernieuwd. Momenteel gebruikt Monterey dat gebouwtje als opslagplek. Het is de bedoeling om een definitieve invulling voor dit gebouwtje te zoeken en onder meer nutsvoorzieningen te voorzien.

5. Floraliënhal: terugkoppeling participatie

In oktober 2022 vond Parkorama plaats. Dat participatielabo over de Floraliënhal had als doel om een beter zicht te krijgen op de mogelijke beleving en betekenis van de Floraliënhal. Via een kunstenaar werden bezoekers van het park en andere geïnteresseerden bevraagd. Bijzondere

aandacht ging hierbij naar het betrekken van tieners. Het Citadelpark vormt voor hen immers een belangrijke plek om af te spreken met hun vrienden.

Ann Manhaeve licht de resultaten van Parkorama toe via een presentatie (**zie bijlage**). Deelnemers aan Parkorama formuleerden voorstellen over het gebouw en over een mogelijk programma in de Floraliënhall:

- Voorstellen voor het gebouw:
 - o Wand openmaken met aandacht voor 'intimiteit' (niet helemaal open)
 - o Oorspronkelijke muur behouden
 - o Link met park, Kuipke en plantentuin versterken
 - o Graffitiwand, kleur
 - o Werken op verschillende niveaus (etages) of met 'box in the box'
- Voorstellen voor het programma Floraliënhall:
 - o Groen (oerwoud, 'wild', park komt binnen, binnentuin, vijver, koelteplek ...)
 - o Spelen en sport (klimmen, skaten, voetbal, basket, rollerdisco ...) met aandacht voor lawaai
 - o Cultuur (concerten, tentoonstellingen, ateliers, dansen ...)
 - o Evenementen, met aandacht voor overlast en kleine evenementen (burendrink)
 - o Ontmoeting (zitplekken)
 - o Toiletten (kinderen, vrouwen)
 - o Horeca
 - o Marktplaats
 - o Creatieve hub (ambachten, kunstenaars, deeleconomie, fablab, repaircafé ...)
 - o Coworkingspace
 - o Wonen
 - o Verschillende activiteiten, flexibel gebruik, 'witruiimte'.

6. Open oproep SMAK

De Vlaamse Bouwmeester lanceerde op 30 juni een open oproep waarin het project voor het SMAK is opgenomen. Wouter Notebaert geeft meer uitleg over die Open Oproep (**zie presentatie in bijlage**).

In september zullen 5 kandidaten worden gekozen die een voorstel mogen uitwerken. Via een wedstrijd wordt uit deze 5 kandidaten één definitieve ontwerper gekozen op basis van 6 ontwerpcriteria:

- Past het project binnen de geest van het masterplan?
(bv. gebouwen zijn te gast in het park, Floraliënhall als publieke ruimte,...)
- Heeft het ontwerp een kwalitatieve architecturale en ruimtelijke relatie met de historische structuur/hoogte/gevels van de Floraliënhall?
- Is het ontwerp van het Collectiehuis goed ingebed in het park, m.a.w. staat de hoogte van het volume in goede relatie met de omliggende parkbomen?
- Staat het ontwerp van de SMAKhal in goed evenwicht met het MSK?
- Procesgerichtheid: is het ontwerp dynamisch genoeg om zich te integreren in het ontwikkelingsproces van de andere gebouwen in het Citadelpark?
(bv. mogelijkheid om al dan niet aan te sluiten op ondergrond Floraliënhall, rekening houden met logistiek beleid in het Citadelpark,...)
- Voldoet het ontwerp aan de ambities die SMAK. in de projectdefinitie vooropstelt?

De geselecteerde ontwerper heeft als opdracht om in 2024 een ontwikkelingsvisie op te maken om de 2 ontworpen koppen van de Floraliënhal te kaderen binnen de randvoorwaarden en faseringsmogelijkheden die in het masterplan voor de gebouwencluster werden voorzien: de pro's en de contra's van verschillende mogelijkheden naar bereikbaarheid, ruimtelijke plus financiële impact en naar timing in kaart brengen zodat het college van burgemeester en schepenen in de volgende legislatuur hier een onderbouwde beslissing in zal kunnen nemen. De opmaak van die ontwikkelingsvisie vormt het vaste gedeelte van de opdracht. Daarnaast zijn er 2 voorwaardelijke opdrachten:

- de studie- en ontwerpoperdracht voor het bouwen van een nieuw SMAK.
- de studie- en ontwerpoperdracht voor de casco-inrichting van de ondergrondse delen voor een nieuw SMAK. binnen de gebouwencluster in het Citadelpark.

Het college van burgemeester en schepenen in de volgende legislatuur zal beslissen of deze voorwaardelijke delen van de opdracht ook effectief worden toegewezen.

Vraag:

Komt er een cinema in de ondergrond van de Floraliënhal?

Antwoord:

Dat is nog niet zeker. Er zijn contacten met Filmfest dat graag een jaarprogramma als Huis van de Cinema zou uitbouwen. Dit zal geen klassieke cinema worden maar een plek waar 'art cinema' kan worden vertoond. Het gaat daarbij om films die geen plek vinden in het commerciële circuit en dus ook geen groot publiek aantrekken. Een programma voor het Huis van de Cinema is in de wedstrijdfase als potentiële mogelijkheid opgenomen onder de vleugels van het deel SMAKhal. Tijdens de opmaak van de ontwikkelingsvisie zal dit als een variëte mee in kaart worden gebracht.

Vraag:

Hoe kadert de aanpassing van het ICC in dit project voor het SMAK? Is één ontwerper voor ICC en SMAK niet beter?

Antwoord:

Binnen de gelanceerde overheidsopdracht voor het ICC is dit niet voorzien en kan dit ook niet gemotiveerd worden. Inhoudelijk vinden we dit ook niet noodzakelijk. Het ICC is als een 'paviljoen' dat is aangemeerd aan de Floraliënhal, net zoals de 2 koppen van het SMAK en het Kuipke. De renovatie van het ICC moet gezien worden als een apart project, net zoals het project voor het SMAK.

Het is volgens ons net een meerwaarde dat elk 'paviljoen rond de Floraliënhal' een eigen karakter kan krijgen.

Vraag:

De keuze om al dan niet ondergronds te bouwen heeft impact op de toegangen voor de logistieke bewegingen. Hoe gaan jullie om met het feit dat die keuze nog niet is gemaakt?

Antwoord:

De beslissing om al dan niet een ondergrondse ruimte onder de Floraliënhal te voorzien, werd nog niet genomen. Voorlopig gaan we tijdens de wedstrijdfase uit van een bovengrondse bereikbaarheid, zonder daar dieper op in te gaan.

De ontwerper die wordt geselecteerd zal tijdens de opmaak van de ontwikkelingsvisie de pro's en contra's van de verschillende scenario's in kaart brengen en zo de argumenten moeten aanreiken om de keuze te onderbouwen of er al dan niet een ondergrondse ruimte onder de Floraliënhal wordt voorzien.

7. Varia

7.1. Mobiliteitsstudie op siteniveau

De mobiliteitsstudie zal in september worden opgestart. Jessica Van Laeken legt uit dat het de bedoeling is om de logistiek van de volledige gebouwencluster in kaart te brengen, knelpunten in beeld te brengen en te zoeken naar milderende maatregelen. Daarbij vormt de impact op het park een belangrijk aandachtspunt. Deze studie moet zowel voor bovengrondse als voor ondergrondse logistieke bewegingen mogelijke scenario's uitwerken.

Vraag:

Is er afstemming met het project Gentspoort?

Antwoord:

We zijn in nauw overleg met het project Gentspoort want de gebouwencluster moet inderdaad steeds bereikbaar zijn.

Vraag:

Het Genst Universitair Museum (GUM) en botanische tuin sluiten net zoals het MSK en het SMAK aan op het park. Een zichtrelatie tussen deze musea kan een interessante meerwaarde vormen voor deze plek en voor de stad. In Amsterdam heb je een mooi voorbeeld waarbij een plein werd aangelegd tussen het Concertgebouw en enkele omliggende musea.

Antwoord:

We houden dit zelf in het oog en werken hiervoor op verschillende sporen. Via het projectteam worden het GUM, het MSK en het SMAK alvast nauw betrokken bij Citadelpark+. Deze musea zoeken ook inhoudelijke samenwerking.

Daarnaast overleggen we met het project Gentspoort dat een belangrijke opportuniteit vormt voor:

- de verbinding tussen de vijver van het Citadelpark en de vijver van de botanische tuin, voorzien in het beheerplan van het Citadelpark.
- de aanleg van het Museumplein dat de onderlinge relatie tussen de 3 musea en de botanische tuin zal verbeteren.

Schepen De Bruycker beaamt dat de verbinding tussen MSK, SMAK, GUM en botanische tuin inderdaad een belangrijk aandachtspunt vormt. In de toekomst zal de nieuwe tram het station Gent-Sint-Pieters, deze musea en 'de Zuid' met elkaar verbinden en zo een mooie meerwaarde bieden voor de stad.

7.2. Stand van zaken reconversie ICC

Er werd een omgevingsvergunning aangevraagd voor de verbouwing van het ICC. De plannen voor deze werken werden voorgesteld in mei 2022. We verwachten de beslissing van de Provincie ten laatste begin augustus.

Wegens de stijgende bouwkosten en de inflatie zoekt het ICC momenteel naar manieren om te besparen op dit project. Het is nu nog te vroeg om de precieze impact van deze besparingsoefening te geven. Dat zal allicht op een volgende klankbordgroep wel mogelijk zijn.

De uitgangspunten blijven wel behouden: een compacte vorm, betere inzetbaarheid van de zalen/binnenruimte, betere connectie met het park, duurzame ambitie om fossielvrij te verwarmen/koelen ...